TRZYDZIESTE TRZECIE SPRAWOZDANIE KOMITETU OCHRON DLA MAŁYCH DZIECI W KRAKOWIE

z roku 1880.

KRAKÓW,
nakładem Komitetu Ochron dla małych dzieci.

W DRUKARNI UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO
pod zarządem Ign. Stelcla.
1881.

I.

Powracamy tym razem do przedmiotu dotkniętego we wstępie sprawozdania Komitetu Ochron z r. 1878, to jest do udziału dam w opiece nad najpierwszym wychowaniem dzieci, które się odbywa w zakładach publicznych zwanych Ochronami. W naszym czasie dają się często słyszeć głosy domagające się rozszerzenia zakresu czynności dla kobiety i brania przez nią udziału większego w życiu społecznem. Nie godzimy się na to aby kobieta należała do obrad gminnych lub innych publicznych, tem mniéj aby występowała w roli wykonawcy zadań administracyjnych, lub w pełnieniu niektórych powołań społecznych na równi z płcią męzką, przekonani jednak jesteśmy że są zadania społeczne dla kobiety, które, obok powinności matki i pani swego domu, obok obowiązków i zadań rodzinnych, pełnić ona może i pełnić winna, znajdując do tego pole, przy dobréj woli, czy w istniejących instytucyjach czy po za niemi. Wychowanie młodych pokoleń było i jest zawsze têm polem w którém kobieta działać i o wiele wpływu dobijać się może, na którém działanie jéj może być bardzo pożyteczne, choćby już z tego względu, że połowa rodzaju ludzkiego do jéj płci należy. Tam zaś gdzie idzie o wychowanie najmłodszych, najtroskliwszéj ręki potrzebujących, a z niewiastą już przez naturę tak zbliżonych, tam społeczeństwo ma prawo od niéj spodziéwać się czynnego zajęcia się sprawami wychowania w ogóle i czynnego przyłożenia się nawet do dobrego spraw tych przeprowadzenia.

Nie mielibyśmy nic przeciw temu aby w ogólności w sprawach pierwotnego wychowania, póki one obejmują wspólną obojéj płci naukę. rada roztropnych i doświadczonych niewiast miała wpływ sobie ustawami naznaczony. W nauce pierwotnéj, przedmiot nauki jest rzeczą bardzo prostą i łatwą, ale trudnemi są skuteczne sposoby nauczania, i pod tym względem wiele nam jeszcze zostaje do życzenia, tu jeszcze dróg do uzyskania najlepszych metod szukać należy. Zadanie to zaczyna się już przy najpierwszém wychowaniu w Ochronie, tam bowiem zaczyna się rozwijanie pojęcia, budzenie serca wpajanie dążności do porządniejszego zajęcia się. obok najważniejszéj nauki religijnéj; co wszystko podstawą być może dla przyszłéj nauki szkolnéj. Wiele tu uwag uczynić może trafny pogląd wykształconéj niewiasty. wiele zastósowań znajdzie tu do zrobienia doświadczenie jakie posiada dobra matka, która własne, lub osoba, która szczególnie ukochane dzieci umiała postrzegać, kierować pierwszemi ich poruszeniami umysłu. a natury naginać. Potrzeba tylko aby kobiety w społeczeństwie. zechciały poczuwać się do tego obszerniejszego obowiązku. który jest częścią, nie najmniejszą, bo pewną w skutkach, tego wpływu jaki im się w społeczeństwie należy. Damy tak chętnie biorą udział i przewodnictwo nawet w sprawach dobroczynności publicznéj, nie dlatego tylko zapewne, że najpiękniéj urządzić i ozdobić mogą dobroczynne przedsięwzięcia, ale dla tego głównie, że ich czułe serca najmocniéj czują niedolę. któréj zaradzić trzeba. Dobroczynność ich spływa zawsze na Ochrony. Ale jestże dobroczynność ostatniém słowem do wyrzeczenia ze względu na Ochrony; i czy wystarczy tylko onych uposażenie? Dary złożone w Ochronach miłemi są sercu zaradzają niedostatkowi najbiedniejszych dzieci i są zachętą rodzicom do przysyłania dzieci do Ochron, lecz nie są wszystkiem. nie są jeszcze tego osobistym wpływem żywszego udziału w moralném zadaniu zakładu, żywszego starania się o jak najlepsze spełnienie tego zadania. Niektórzy sądzą zapewne. że oddanie kierownictwa Ochron Siostrom ze Zgromadzeń zakonnych jest już zupełném pod tym względem zabez-

pieczeniem, i uwalnia Opiekunki nawet od zwiedzania Ochron. Rozumiemy wszakże, iż w sądzie takim nie należy tracić z uwagi tego co sami także zrobić możemy, oraz praktycznego na rzeczy zapatrywania się. Nie mogą bez wątpienia, być lepsze przełożone Ochron jak są Siostry zakonne, ze swojém nieograniczoném poświęceniem, cierpliwością i pieczołowitością dla dziatek im powierzonych. Ale te same przełożone widziałyby z ukontentowaniem że im, podobnie jak one czująca, z wychowaniem dla trudnego życia na świecie obeznana osoba, idzie z pomocą, że stara się wspólnie rozwiązywać te trudności jakie nastręcza rozmaitość natury dzieci czasem bardzo trudniéj do poznania. Sposoby nauczania i prowadzenia dzieci nie są w Ochronach zamkniętym regulaminem. Codzienne wykonywanie istniejących przepisów może czasem uczynić one mniéj działającemi; udoskonalenie właściwe sposobów prowadzenia nie przestanie nigdy być pożądaném. Ochrony powinnyby posiadać wielki zapas rozmaitych ćwiczeń dla budzenia uwagi, środków ożywienia dzieci, przywodzenia ich do pewnéj czynności, wręcz przeciwnéj ospałości i lenistwu, które im bywa wrodzoném. Bo niezapominajmy że się ma kłaść w pierwszém wychowaniu podstawa do przyszłego życia i zabiegliwości, któréj ludowi naszemu nie dostaje, i pobudzać chęci ku temu od samego początku.

Mogą także być w ogólności pożądanemi ulepszenia w zarządzie zakładu, które za pośrednictwem zwiedzających Ochrony mogą być przeprowadzone. Przy najstaranniejszym téż wyborze przełożonych Ochron od czasu do czasu się zmieniających, jedna przełożona może być zdolniejszą od drugiéj. Opiekunki zadaniem byłoby więc i w tym przypadku obudzić czujność gdzie należy, a rozsądném współczuciem swojém zachęcić i podeprzeć. Przypatrywanie się prowadzeniu dzieci w Ochronach, postrzeganie i obracanie uwag swoich na pożytek w rozwiązaniu tych trudnych zadań jakie zawsze natrafiają się w wychowaniu pierwotném, jest w każdym przypadku piękną czynnością dla niewiast w społeczeństwie, które samo o siebie jest dbałém. Wszędzie spotykamy się z tém, że insty-

tucyje są dźwignią społeczeństwa, ale aby one spełniały cel do którego zmierzają, trzeba aby społeczeństwo starało się zgodnie zwracać siły w tym samym kierunku; wtedy one bowiem najpłodniejszy przyniosą owoc.

W naszym małym zakresie pragniemy zawsze zachęcić damy nasze do jak najstaranniejszego zajęcia się sprawą wychowania pierwotnego dzieci naszego ludu, bo przekonani jesteśmy jak czynność ta ich nietylko dla klasy uboższéj ludności, ale w ogólności dla wszystkich pożyteczną być może. Mamy zaś przykłady o jakich we wstępie do przeszłorocznego sprawozdania wspomnieliśmy, nietylko w nader znacznéj ilości dam we Francyi pracujących w dobroczynnych Komitetach dla Ochron, co im dalszy wpływ nadaje, ale też i ze strony nawet tamtejszego rządu działającego na mocy istniejącego prawodawstwa, który obowiązki inspektorek Ochron oddaje poszczególnym damom i udziela im prawo nadzorowania z urzędu tych instytucyi, będących tam często instytucyjami gminnemi. Takie damy zdają raporta prefektowi i rektorowi uniwersytetu. Inspekcyja taka z urzędu ma powagę, ale może także być uciążliwą; lepiéj zapewne, gdy nadzor odbywa się jakby w rodzinie a nie jest przez to ani mniéj czynnym, ani mniéj obowiązkowym, i jest łączącym w sobie do znajomości rzeczy i dążności do zapewnienia coraz lepszego wychowania ludu, także pobudki religijne, które pracy około dobra bliźniego nigdy ani za zbyt małą, ani za zbyt trudną nieuważają.

II.

Sprawy Ochron.

Dnia 26 lutego 1880, Komitet odbył pierwsze posiedzenie pełne pod przewodnictwem Najprzewielebniejszego Biskupa krakowskiego jako głównego opiekuna Ochron. J. Ksiądz Biskup zgromadził Opiekunów i Członków Komitetu w pałacu swoim i zagaił

posiedzenie przemową w której wspomniawszy o têm że miło mu przyjąć zgromadzenie w dawném siedlisku Biskupów krakowskich i o têm że za przybyciem do Krakowa pierwszą czynność swoją rozpoczął w Komitecie Ochron, wyraził zadowolenie swoje z tego, iż Komitet powołał go na Opiekuna głównego Ochron, ceni bowiem te zakłady jako użyteczne, a chociaż z urzędu swego jest Opiekunem wszystkich zakładów dobroczynnych w Krakowie, chce mieć Ochrony dla małych dzieci w szczególnéj swéj opiece, licząc w têm na poparcie Komitetu, a w szczególności dam. Na posiedzeniu têm Opiekun Stefan Muczkowski zaproszonym został na drugiego zastępcę Opiekuna głównego.

Ogłosiliśmy przeszłe sprawozdanie z r. 1879 w takiéj chwili kiedy społeczeństwo nasze zajętém było zbieraniem środków na zarządzenie zwiększonéj na początku r. 1880 nędzy biednego ludu, z powodu nieurodzaju zeszłego lata. Uznając zupełną słuszność takiego zajęcia się, przypomnieliśmy tylko, że i Ochrony w roku cięższym spełniają część pomocy w zaradzaniu ogólnéj ubogich niedoli. Ofiary téż posypały się i na Ochrony. Najobfitsze wynoszące razem złr. 900 wpłynęły za pośrednictwem szanownéj, od wielu lat Opiekunki Ochron, któréj te zakłady już bardzo wiele zawdzięczają. W dalszym ciągu JO. Księżna Zuzanna Czartoryjska, z funduszu uzbieranego dla biednych raczyła udzielić Ochronom złr. 300. Wielki Wydział Kasy Oszczędności uchwalił dla Ochron naszych dar złr. 400. W lecie, p. Prezydent miasta z funduszu złr. 500 nadesłanego mu przez Prezydyjum c. k. Namiestnictwa z zebranych z przedstawienia w Wiedniu, pod nazwą „Karuzel“ przeznaczył Ochronom złr. 100. Dary te postawiły nas w możności pokryć wszystkie potrzeby Ochron w r. 1880, a oraz uzupełnić budowę Ochrony IV. na Kazimierzu przez dopełnienie wstrzymanego dotąd dla braku funduszów zewnętrznego otynkowania domu kosztem złr. 300, niemniéj spłacić ostatnią część długu ciążącego na Kasie Ochron od r. 1878, w ilości złr. 500.

Otrzymał także Komitet tego roku kapitały w legatach i darach po zmarłych Opiekunach i do-

brodziejach troskliwych o wychowanie ubogich dziatek naszego miasta, ale te nigdy nie są w stanie wynadgrodzić czynnego i żywego udziału jaki za życia nieśli Ochronom. Dar jaki złożył hr. Jerzy Moszyński w dopełnieniu polecenia ojca był z darów tych najznaczniejszym w sumie złr. 4000 pokrywającym procentem całą znaczną składkę roczną, jaką czcigodny Piotr Moszyński przez wiele lat na Ochrony płacił. Kiedy w roku przeszłym wynurzaliśmy wdzięczność za to co już od niego otrzymały Ochrony, nie był jeszcze znanym Komitetowi ten dowód nieoszacowanéj jego pieczołowitości dla naszego Zakładu. Drugim i podobnież mającym na celu zastąpienie ubywającéj składki rocznéj jest legat zgasłéj w tym roku szanownéj Opiekunki Ochron ś. p. Anny z Treutlerów Helclowéj w sumie złr. 2000. Pamiętał także o Ochronach nieodżałowany dla nas Opiekun Ochron szanowny Dr. Aleksander Kremer zapisując im testamentem z 3 Marca 1876 r. złr. 500 w list. zast. gal. Wreszcie p. Ludwika z Dzwonkowskich Kopycińska zmarła w r. 1880, któréj składamy tu wyraz czułéj wdzięczności, zapisała testamentem z d. 11 Maja 1878, Ochronom złr. 400, które tak jak legat ś. p. Helclowéj nie są jeszcze zrealizowane. Żałować tylko musimy że każdy z legatów pociąga za sobą wysoką opłatę skarbową któréj uiszczenie umniejsza legat, jeśli bieżące fundusze Ochron nie są wystarczające na jéj pokrycie.

Gdy Najjaśniejszy Cesarz i król, Franciszek Józef na d. 1 Września 1880 wjeżdżał do Krakowa, dzieci nasze ze wszystkich Ochron świątecznie przybrane i prowadzone przez Przełożone Ochron Siostry zakonne znajdowały się na wyznaczoném im miejscu w bliskości bramy floryjańskiéj. Ochrona II na podstawie pierwszego ogłoszonego programu którym i zwiedzenie Zakładów SS. Miłosierdzia na Kleparzu było objęte, spodziewała się ujrzeć Cesarza w tych murach w których się znajduje. Dzieci nasze gotowemi były na uczczenie Monarchy odpowiedniem przyjęciem. Gdy program zmienionym został, dzieciom naszym zostanie się tylko wspomnienie iż na drodze Jego przejazdu mogły widzieć oblicze N. Pana i tym sposobem wziąść

udział w uroczystym przyjęciu jakiem starożytna stolica witała łaskawego Cesarza i Króla. Z okoliczności tego przyjęcia księżna Augusta Montléart ofiarowała dla Ochron dar złr. 100 złożone za pośrednictwem pp. Juliusza i Ferdynanda Epsteinów.

W roku przeszłym dopiero 1879, Sz. Józef Lasocki złożył Komitetowi dar złr. 1500, zastrzegając sobie procent od téj sumy po koniec życia. Ale już w roku 1880, dobroczyńca ten Ochron zakończył życie; skutek zastrzeżenia ustał, a na grobie ś. p. Lasockiego składamy ponowny wyraz wdzięczności.

Sprawozdanie nasze ze stanu majątku Ochron obejmowało, począwszy od r. 1865 wzmiankę o sumie złpol. 13000 z zapisu ś. p. Romana Dobrzańskiego, pod dożywociem jego małżonki p. Fryderyki Dobrzańskiéj zostającéj, a na domu pod l. 21. Dz. I. (Nr. 340 gm. III) w Krakowie ubezpieczonéj. Pani Fryderyka Dobrzańska zmarła w r. 1880, procenta więc od téj sumy wkrótce na zasilenie Ochron wpływać będą.

Ten przyrost funduszów Ochron jest zaiste wielkiem błogosławieństwem Opatrzności; lecz pokrywają one dochodami swemi przeważnie ubytek zaczęty w składkach stałych na utrzymanie istniejących zakładów. Tymczasem lokal Ochrony I. na Wesołéj coraz więcéj grozi zupełnym upadkiem, wymaga zupełnego odnowienia co pociągnie za sobą znaczne ofiary. Gdyby posesyję którą dom ten zajmuje mogła była zostać korzystnie sprzedaną, fundusz otrzymany byłby stanowił podstawę do pokrycia wydatków na postawienie domu nowego. Lecz przedaż była przez wiele lat niemożebną; ostatnia oferta uczyniona jeszcze w roku przeszłym Uniwersytetowi który mógł jéj potrzebować na rozszerzenie zabudowań klinicznych, okazała się bezskuteczną. Liczne i stosunkowo kosztowne naprawy nie mogą już dłużéj zaradzić zniszczeniu tego domu, Komitet więc będzie musiał przystąpić do jego przebudowania lub gruntownéj restauracyi. Zajdzie zatem potrzeba znacznego na to funduszu, który w części Komitet wynaleść musi, w części odwoływać się musi do ofiarności Obywateli tego miasta troskliwych o pierwsze wychowanie jego dzieci ubogich.

Inne domy Ochron znajdują się w dobrym stanie, chociaż w roku ostatnim spowodowały nieco większéj niż w roku poprzednim wydatek na naprawy i ulepszenia. Ilość dzieci uczęszczających do Ochron w ciągu całego roku była większą jak w roku przeszłym, jakkolwiek w ostatnich miesiącach uczęszczanie zmniejszyło się z powodu chorób epidemicznych między dziećmi, tak, że nawet śmiertelność wśród tych które są wpisane do Ochron okazała się znaczna. Najwięcéj dzieci bywało w Czerwcu w dwóch Ochronach w jednéj w Lipcu, a w jednéj w Sierpniu; najmniéj w Lutym w dwóch, w Styczniu w jednéj i we Wrześniu w jednéj Ochronie. Liczba ogólna dni dzieci była 82.965. Z tych miało obiad własny 25625 rozdano porcyi żywności 57.383. Ogólny koszt żywienia był złr 1674.29, wypada zatém koszt jednéj porcyi południowéj około 3 centy.

Z powodu artykułu w Czasie Nr. 24 z r. 1880, w którym utrzymywano że dzieci w Ochronach nigdy nie dostają pożywienia mięsnego lecz tylko mleko z bułką lub zupę kminkową, danem zostało w tymże dzienniku objaśnienie, że zupa kminkowa od czasu jak Ochrony nasze istnieją nigdy w nich dawaną nie była; zaś od wielu lat dawanemi bywają z małemi odmianami: w Poniedziałek grochówka ze słoniną, we Wtorek krupnik z mięsem, we Srodę zacierka z mlekiem, we Czwartek krupnik z mięsem, w Piątek grochówka z masłem, w Sobotę zacierka z mlekiem — Przy tém zauważyć należy że dzieci raz na dzień tylko w Ochronie są żywione, przychodzą bowiem po śniadaniu, a odchodzą przed wieczerzą do domu.

III.

Ruch dzieci.

Ochrona I. św. Kajetana na Wesołéj.

Z r. 1879 zostało	chłopców	59	dziewcząt	71	razem	130
w r. 1880 przybyło	„	41	„	38	„	79
					razem	209
„ „ ubyło	„	26	„	33	„	59
			pozostaje na r. 1881		„	150

Ochrona II. św. Stanisława na Kleparzu.

Z r. 1879 zostało	chłopców	57	dziewcząt	63	razem	120
w r. 1880 przybyło	„	42	„	35	„	77
					razem	197
„ „ ubyło	„	25	„	35	„	60
			pozostaje na r. 1881		„	137

Ochrona III. św. Józefa na Piasku.

Z r. 1879 zostało	chłopców	37	dziewcząt	41	razem	78
w r. 1880 przybyło	„	41	„	32	„	73
					razem	151
„ „ ubyło	„	25	„	23	„	48
			pozostaje na r. 1881		„	103

Ochrona IV. św. Elżbiety na Kazimierzu.

Z r. 1879 zostało	chłopców	63	dziewcząt	43	razem	106
w r. 1880 przybyło	„	19	„	24	„	43
					razem	149
„ „ ubyło	„	39	„	30	„	69
			pozostaje na r. 1881		„	80

IV.

Skład Komitetu.

Śmierć przepędziła grono osób składających Komitet Ochron; na pozostających przez to spłynął obowiązek zjednania nowych sił dla tėj instytucyi. Jak w innych większych zakładach służby dla dobra publicznego, tak i w tym skromnym zakresie, widok ubywających z szeregu wzniecić musi chęć zastąpienia ubywających, a znajdą się bez wątpienia tacy, zwłaszcza w naszym mieście odznaczającem się dobroczynnością i pobożnością. Do strat którym poświęciliśmy żałobę w roku przeszłym, przybyły nowe. Dr. Aleksander Kremer jeden z najgorliwszych Opiekunów i przyjaciół Ochron zgasł d. 15 Lutego 1880 po długiėj chorobie. Dr. Aleksander Kremer wstąpił do Komitetu r. 1870 Przez lat 10 będąc Opiekunem, lekarzem opiekującym się Ochroną II. i kilkakrotnie zastępując przewodniczącego, dał dowody największėj swėj pieczołowitości o dobro Zakładu Ochron, ukochał go, i jeszcze na łożu cierpień które długo trwały z zajęciem i ukontentowaniem przyjmował każdą o nim wiadomość. Nie poprzestał czynnėj dla nich pracy dopóki tylko siły pozwalały, a po zgonie zostawił Ochronom zapis stosunkowo znaczny złr. 500, który jest dla Komitetu drogą pamiątką po tym który mu tak życzliwie rady i pomocy udzielał.

Opiekunka Anna z Treutlerów Helclowa zmarła d. 12 Kwietnia 1880. Pamiętnem będzie imię tėj dobrodziejki w rocznikach miasta Krakowa. Zawsze bowiem dla siebie skromna w potrzebach, prawie całe swoje bardzo znaczne mienie przekazała na utworzenie w Krakowie Zakładu dobroczynnego dla miasta i kraju. Powodowana uczuciami jakich ten czyn jest dowodem, ś. p. Helclowa od r. 1861 była Opiekunką Ochron, uczęszczała na posiedzenia Komitetu w którym także dawniėj i mąż jėj ś. p. Ludwik Helcel za-

siadał; często różnemi darami zasilała Ochrony i zapisała im złr. 2000, co wszystko Komitet we wdzięcznéj zachowa pamięci.

S. p. Makowski Michał zmarły także w r. 1880 był Opiekunem Ochron od r. 1874; Członkiem i Kasyjerem Ochron od 1872 do połowy r. 1878. Dawny żołnierz wojska polskiego z prawością swego charakteru i z dokładnością pracy rachunkowéj nabytą w czasie emigracyi, podjął się téj usługi prowadzenia Kasy Ochron i pełnił ją z zamiłowaniem dopóki tylko zupełnie zrujnowane zdrowie na to pozwoliło. Komitet jest z końcem r. 1880 w następującym składzie:

Opiekunka Główna: hr. Helena Małachowska.

Opiekunki: 1. Grabowska Józefa. 2. Hallerowa Julia. 3. Jastrzębska Maryja. 4. Lasocka hr. Felicya. 5. Potocka hr. Katarzyna. 6. Rutkowska Lucyna. 7. Rzewuska hr. Taida. 8. Szlachtowska Helena zast. Op. gr. 9. Tarnowska hr. Róża. 10. . . . . 11. . . . . 12. . . . .

Opiekun Główny: ksiądz Albin Dunajewski Biskup krakowski.

Opiekunowie: 1. Grabowski Kazimierz. 2. Łuszczkiewicz Antoni. 3. Markiewicz Władysław (sekretarz). 4. Muczkowski Stefan (2gi zast. Op. gł.). 5. Paszkowski Franciszek (1 zast. Op. gł.). 6. Rydzowski Andrzéj [1]). 7. Sciborowski Władysław. 8. Weigel Ferdynand. 9. . . . . 10. . . . . 11. . . . . 12. . . . .

Zastępcy Opiekunów: Friedlein Józef, ks. Spithal Roman.

Kontrolor Kasy: Czerny Antoni.

Kasyer: Döning Gerhard.

Opieka szczegółowa Ochron: Ochrona Isza: Grabowska Józefa. Ks. Spithal Roman. Ochrona IIga: Tarnowska hr. Róża. . . . . . Ochrona IIIcia: Małachowska hr. Helena. Paszkowski Franciszek. Ochrona IVta: Potocka hr. Katarzyna. Sciborowski Władysław.

---

[1]) Zmarł w Wiedniu w Styczniu 1881.

Opieka lekarska Ochron: Ochrona I: Dr. Grabowski Kazimierz. Ochrona II: . . . . Ochrona III: Dr. Janikowski Stanisław. Ochrona IV: Dr. Sciborowski Władysław.

V.

Majątek Ochron.

Majątek Ochron stanowią:

I. Nieruchomości.

1. Dom z ogrodem „pod Wandą“ zwany, na przedmieściu Wesoła pod L. 141, Dz. VI. na którego zakupno, oraz odnowienie, oprócz sum zebranych dawniéj przez Towarzystwo Dobroczynności w Krakowie, użytemi zostały następujące fundusze stałe:
   a) Złp. 1000 z zapisu Jana Styczyńskiego.
   b) „ 1200 z daru JEks. ks. Schindlera.
   c) „ 274 gr. 24 z daru Polek w Dreznie.
   d) „ 500 z daru Op. Apolonii Węgleńskiéj.
   e) „ 600 z daru Wojciecha Kornela Stattlera.
2. Dom przy ulicy Krowoderskiéj na przedmieściu Piasek pod L. 44, Gm. VII. (Nr. 131, Dz. IV.), po domu Schronienia dla sierót płci żeńskiéj, przez Komitet Ochron w posiadanie objęty, w r. 1867 w zupełności odrestaurowany, na co obróconemi zostały następujące kapitały:
   a) Fundusz ś. p. Kasztelana Franciszka Wężyka 1000 złp.
   b) Fundusz ś. p. Ambrożego Grabowskiego 200 zł. a. w.
   c) Zapis ś. p. Kunegundy Mączyńskiéj 250 zł. a. w.
   d) Zapis ś. p. Teodory Czermińskiéj 250 zł. a. w.
   e) Zapis ś. p. ks. biskupa Łętowskiego 750 zł. a. w.
   f) Fundusz ś. p. Aleksandra Brześciańskiego przez wykonawcę jego ostatniéj woli Senatora Konstantego Hoszowskiego Ochronom przeznaczony złr. 2500 a. w.

3. Dom przy ulicy Piekarskiéj na przedmieściu Kazimierz w roku 1875 L. 47, B. Gm. VIII. przez Komitet Ochron wystawiony, na którego budowę wraz z zakupnem placu użytemi zostały następujące sumy:

a) Fundusz ks. biskupa Łętowskiego w obl. indem. zł. 6000, czyli po zmianie, w gotowiznie zł. 5594 cent. 93.

b) Fundusz Franciszka Ciesielskiego w oblig. ind. zł. 1350, czyli po zmianie, w gotowiznie zł. 1165 cent. 25.

c) Fundusz Bartłomieja Ciesielskiego w oblig. indem. zł. 300, czyli w gotowiznie złr. 259 cent. 50.

d) Fundusz imienia Aleksego Wężyka, złożony przez Dra Bulikowskiego (N. 2 kap. hip.) zł. 125.

e) Fundusz Jana Franciszka Fiszera złr. 500.

f) Z funduszu hr. Cecylii Małachowskiéj opiekunki głównéj zł. 2000.

g) Fundusz Franciszka Hahna zł. 500.

h) Fundusz powstały *a)* z zapisu ks Ant. Bystrzonowskiego złp. 3000. *b)* z daru Józefa i Estery z Szembeków Głębockich złp. 500 i *c)* z daru Anny Moszyńskiéj Anny Popielówny i Józefa Głębockiego złp 100, razem zła. 900.

2. Kapitały hipoteczne.

Na rzecz Komitetu Ochron ubezpieczone są następujące kapitały:

1. Fundusz z zapisu ks. Bystrzonowskiego i z darów: Głębockich, Moszyńskiéj i Popielówny przeniesiony do Nr. 3 nieruchomości.
2. Fundusz Aleksego Wężyka (przeniesiony do N. 3 nieruchomości).
3. Z zapisu Elżbiety Skotnickiéj, ostatniéj woli rozporządzeniem z dnia 2 i 3 Sierpnia 1844 roku na realności pod L. 267 Gm. II. Nr. 20. Dz. I. w Rynku głównym w Krakowie położonéj, intabulowanym jest obo-

wiązek właścicieli opłacania rocznie na rzecz domów Ochron 1000 zł., co przedstawia kapitał złp. 20000
Uwaga. Wedle osnowy tego testamentu „fundusz ten nigdy i przez nikogo na inną nieruchomość nie ma być przeniesionym, i na téj realności pozostać ma“.

4. Fundusz Franciszka Hahna (przeniesiony do Nr 3 nieruchomości).
5. Z zapisu Anny Szastrowéj na realności pod L. 354, Dz. I. (Nr. 559. Gm. V.) przy placu Panny Maryi w Krakowie hipotekowana suma złp 4000
6. Fundusz hr. Adama Potockiego na domu pod L. 58, Gm. VIII. na Piasku hipotekowany złr. a. w. 5000
7. Zapis Wincentego Karwickiego na dochód złr. 62. 50 cent. z domu Nr. 180 przy ulicy Grodzkiéj.
8. Fundusz hr. Stan. Małachowskiego w 5% list. zast. gal. na domu L. 139, Dz. IV. hipotekowany złr. a. w. 5000

3. Kapitały w papierach publicznych.

1. Fundusz Franciszka Ciesielskiego (przeniesiony do Nr. 2. nieruchomości)
2. Dar obywatela miasta Krakowa niewiadomego nazwiska w dzień zaślubin JCK. Ap. Mości Franciszka Józefa I., dawniéj w oblig. pożyczki narodowéj, teraz zamieniony na Rentę Państwa N. 780,656, 780,657. 780,658, 780,659, 780,660 po 100 złr. 500
3. Fundusz Józefa Muczkowskiego:
   a) Obligacya indemnizacyjna Nr. 19 326 na złr. 100
   b) 3 obligacye poż nar. po 20 złr. zamienione na Rentę, 40 złr., złączone z funduszem Grefkowiczowéj (11) przy Nr. 762,600 na złr. 100, oraz Nr. 132,420 i 132,430 na złr 10 bez kuponów 20

4. Fundusz ś. p. Heleny Hallerowéj w obligacyach indemnizacyjnych Nr 3,157 i 3,168, każda po 500 złr. razem 1000
5. Fundusz hr. Alfredowéj Potockiéj w obligacyi indemnizacyjnéj Nr. 4,521 na złr. . 500
6 Fundusz Klary z Hahnów Rygerowéj, w obligac. indemnizacyjnéj Nr. 4 398 na złr. 500
7. Fundusz Wojciecha Paszkowskiego w obligacyach indemnizacyjnych złr. 250
a mianowicie Nr. 16,443 i 18,590 po 100 złr. Nr. 4,213 na złr. 50.
8. Fundusz Tomasza Swietlika, dawniéj w obl. pożyczki narodowéj, teraz w Rencie Nr. 291,878 na złr. 100, oraz Nr 139,386 i 139,387 na złr. 10 bez kuponów 120
9. Fundusz Bartłomieja Ciesielskiego (przeniesiony do N. 3, nieruchomości).
10. Fundusz Józefa Żabińskiego, w obligacyi indemniz. Nr. 15,409 na złr. 100
11. Fundusz Julii z Szembeków Grefkowiczowéj, dawniéj w obligacyach pożyczki narodowéj, teraz w Rencie Nr. 762,599 na złr. 100 i złr. 60, złączone z fund. Muczkowskiego (3 ad *b)* w Nr. 762,600 na złr. 100. 200
12, Fundusz po b. domu Schronienia dla sierót płci żeńskiéj w liście zastawnym galic. 5% Ser. IV. Nr. 377 na złr. 500 w depozycie c. k. kasy zbiorowéj podatkowéj zachowany złr. 500
13. Fundusz ks. Tomasza Szczepanowskiego, w oblig. indemn. okręgu rządowego krakowskiego, winkulowanéj Nr. 1,300 Lit. A na złr. 250
w skutek wyraźnego zastrzeżenia dawcy w depozycie Arcybrac. Miłosierdzia i Banku Pobożnego w Krakowie zachowany.
14 Fundusz Jana Nepomucena Waltera (syna), ku uczczeniu ś p. Jana Waltera ojca, wniesiony w listach zast. Królestwa Polsk. w kwocie złp. 1,500, a mianowicie: listy

zast. 3 Okresu IIéj Seryi Nr. 65.187 na 150 rubli srb. i Nr. 103,132 na 75 rubli srb., czyli złp. 1500.

15. Fundusz Jana Gralewskiego w listach zastawnych Królestwa Polskiego Nr 102 121 i 260,465 po rubli sr. 75, czyli razem złp. 1000, oraz oblig. indemn. Nr. 337 na złr. 50

16. Fundusz Jana Kantego Wenzla w listach zastawnych galicyjskich 4% po 100 złr. a. w. Nr. 19,048, 21,084 200
oraz obligacya indemn. Nr. 2.897 na złr. 50

17. Fundusz Kaspra Molęckiego, los loteryjny Arcyksięcia Rudolfa Nr. 9 na złr. 10. Ofiarowany na pamiątkę 25-letniéj rocznicy Ojca św. Piusa IX, los Bukaresztski Nr. 050 na fr. 20, oraz los pożyczki M. Krakowa na złr. 20 Nr. 41,778, los Mediolański na fr. 10 i los Stanisławowski na złr. 20.

18. Fundusz Biskupa Łętowskiego, (przeniesiony do N. 3, nieruchomości)

19. Fundusz Karola Treutlera w obligacyach indemn. Nr. 5.360 na 1000 złr Nr. 1 015. 2,308. 5,095, 17,076 po 100 złr. razem . . 1400
oraz w książeczce Kasy Oszczędności w Krakowie, pierwotnie złr. 27,95.

20. Fundusz Zenona i Bronisława braci Jakubowskich, w obligacyach indemn. okręgu rządowego lwowskiego Nr. 31,387, 24.332 po 100 złr. 200

21. Fundusz nieznajoméj osoby Y. przez Szan: Józefa Lasockiego, wniesiony w kwocie 150 złr., za co zakupiono obligacye indemnizacyjne W Księstwa Krak Nr. 1107 i 39,704 na złr. 200

22 Fundusz Juliusza Ozdoby Florkiewicza dziedzica dóbr Młoszowa, obligacyja indem. W. Ks. Krakow. Nr. 296 na złr. 500

23 Fundusz Dra Macieja Jakubowskiego oblig. indemnizacyjna okręgu administracyjnego lwowsk. Nr. 5,622 na złr. 500

24. Fundusz ks. Godlewskiego kan. katedralnego krak. w ręku Przewiel. kapituły kat. krak. będący, przynoszący dochodu złr. 200.
25. Fundusz Leona i Taidy hr. Rzewuskich dla Ochrony IIéj na Kleparzu pod kierunkiem Siöstr Miłosierdzia, w listach zastaw. galic. 5 proc. Ser. III, Nr. 1,671, 1,672. 1,680. 1,681, 1,682, 3,338, 3,234 po złr. 1000, razem złr. 7000
26 Fundusz Maryana Brzezińskiego oblig. indemniz. ob. ad. krak. Nr. 12,019 złr. . . 100
27. Fundusz Rozalii z Flatowów Lewensteinowéj w listach zast. 5% Król. Polskiego Nr. 158,4 3, 158,4 6, 158,482, 158,496 po rsr. 1000, razem rsr. 400.
28. Fundusz Józefy Paliszewskiéj w akcyach k. ż. Arcyksięcia Rudolfa Nr. 94,801, 94,802, 94,803. 94 804, 94,805, razem złr. 1000
29. Fundusz Anny Karasińskiéj w listach zastaw. galic. 4% Nr. 16,600 i 23,740 po złr. 100 200
oraz obl. indemn. w Ks. Krak. Nr. 179 na złr. 50
30. Fundusz ks. prałata Rozwadowskiego Op. gł. Ochron list. zast. gal. 5% Nr. 3,971 złr. 100
31 Fundusz Jerzego i Julianny Bagińskich w listach zast. galic. 4% Nr. 12,459 i 12,460 200
32. Fundusz ks. Piotra Pękalskiego w oblig. indem. W. Ks. Krak. Nr. 349 złr. 1000
33. Fundusz Jana Franciszka Fiszera (wpisany do Nr. 3 nieruchomości).
34. Fundusz nieznajomego X złr. 100, wniesiony przez Sz. Józefa Lasockiego w kasie Oszcz. złożony na książeczkę Nr. 18,794 złr. 100
35. Fundusz hr. Cecylii Małachowskiéj Opiekunki głównéj, według jéj intencyi przez siostrę hr. Helenę Małachowską ofiarowany

złr. 5000, z których złr. 2000 przeniesione do Nr. 3, nieruchomości, listami zast. gal. 5% Nr. 2,674, 2,575, 2,676 złr. 3000

36. Fundusz Józefa Dąbkowskiego w listach zast. gał. Tow. kredytowego ziems. 4% Nr. 14,299, 19,477, 20,144, 20,175 po złr. 1000 i Nr. 18,827, 19,103, 21,032 po 100 złr. 4300

37. Fundusz hr. Zofii Arturowej Potockiej złożony przez hr. Artura Potockiego, umieszczony w kasie Oszcz. krak. na książkę Nr. 34,593. 1500

38. Fundusz hr. Piotra Moszyńskiego złożony przez hr. Jerzego Moszyńskiego umieszczony w kasie Oszcz. krak. na książkę Nr. 44,293 4000

39. Fundusz Dra Aleksandra Kremera w list. zast. gal. 5% Nr. 2,798, S. IV. 500

40. Fundusz Romana Dobrzańskiego na realności Nr. 21, Dz. I. Nr. 340, Gm. III) w Krakowie ubezpieczony, dotąd pod dożywociem zostający, przez zgon ś. p. Fryderyki Dobrzańskiej w r. 1880 z dożywocia uwolniony złp. 13000.

4. Kapitały niezrealizowane w posiadaniu Komitetu Ochron nie będące.

1. Marya z Wielogłowskich Stobnicka ostatniej swej woli rozporządzeniem z daty Kraków 26 Sierpnia 1864 r. przekazały dla Ochron 500 rsr, która to suma zostaje pod dożywociem pana Feliksa Stobnickiego. Legat ten ubezpieczonym został na rzecz Komitetu Ochron na sumie 14,500 rsr. na dobrach Limanowa z przyległościami.

Składki stałe roczne.

(uiszczone w r. 1880).

	złr.	ct.
Bukowski ksiądz	10	—
Burzyńska Emilia	10	—
Czerny Antoni	5	—
Döning Gerhard	2	—
Dunajewski Ksiądz Biskup	7	50
Estreicherowa Antonina	5	—
Helclowa Anna	50	—
Jastrzębska Marya	25	—
Krywult Władysław	5	—
Lasocka hr. Felicya	25	—
Małachowska hr. Helena	25	—
Mniszchowa hr.	5	—
Muczkowski Stefan	5	—
Paszkowski Franciszek	12	50
Potocka hr. Katarzyna	250	—
Sciborowski Władysław	3	—
Szlachtowska Helena	20	—
Szlachtowski Feliks	10	—
Walter J. N.	10	—

Dary jednorazowe.

(w r. 1880).

	złr.	ct.
Krasiński Ludwik hr.	200	—
Czartoryska Zuzanna ks. z funduszu zebranego na biednych w zimie 1880.	300	—
Branicka hr. Aleksandrowa	200	—
Branicki hr. Władysław	100	—
Branicki hr. Wład. M.	100	—
Moszyński Jerzy hr.	15	75
Prezydent miasta z funduszu „Karuzelu" w Wiedniu	100	—
Montléart ks. Augusta	100	—
Branicka hr. Jadwiga	50	—
Kasa Oszczędności Krakowska	400	—

VII.
Dary w Ochronach złożone.

Ochrona I. św. Kajetana.

Ks. Bukowski 2 Elementarze i 4 książeczki do nabożeństwa. OO. Jezuici paczkę karmelków, paczkę obrazków P. Szyrmina pakę pierników; Op. Rutkowska 6 spódniczek białych, i 2 złr. na podwieczorek dla dzieci złr. 1.50, na gwiazdkę dla dzieci złr. 5; z Towarzystwa św. Salomei 3 sukienki 1 koszulka. Ks. Lubecka na podwieczorek złr. 5. Ks. Pr. Szpithal rub. sr. 6; na gwiazdkę dla dzieci złr. 12.50. Op. Grabowska na podwieczorek złr. 1; na sukienki 20 łok. perkaliku, na podwieczorek złr. 2; sztuk 2 barchanu, 2 kaftaniki, i na kolendę złr. 6. Op. gł. hr. Małachowska na podwieczorek złr. 2, na trzewiki i sukienki złr. 15; P. Tomkowiczowa sukienkę 1 dla dziewczynki; P. Matuszewska na pierniki złr. 1; Ks. Pr. Schindler koszyk agrestu 22 łok. płótna na koszulki; koszyk orzechów i 5 złr. P. Molęcki paczkę pierników, i na gwiazdkę 100 pierników; P. Czerny materyjał na kilka ubrań dla dzieci, paczkę pierników i świeczki na drzewko; P. Schlesingerowa na zimowe ubrania dla dzieci barchanu 36 łokci; Hr. Czarnecki na podwieczorek dla dzieci złr. 3 i kosz bakalii; Hr. Lasocka 6 par ubrań i 24 czepeczków; drzewko ozdobione i 5 złr. na gwiazdkę; P. Rzewuska złr. 2; Hr. Lasocka 6 pasków dla chłopców i paczkę obrazków; P. Dobińska 10 łok barchanu; P. Schwarc syberyny na trzy kaftaniki i na 2 sukienki barchanu; P. Doenning na gwiazdkę dla dzieci złr. 2; P. Kremerowa na ubrania dla dzieci złr. 5; P. Krzyżanowska 6 kompletnych ubrań; 6 strucelek; koszyk kartofli. Hr. Przezdziecka 20 złr. na fartuszki i koszyk pierników dla dzieci.

Ochrona II św. Stanisława.

N. na podwieczorek dla dzieci złr. 5. Op. hr. Tarnowska 90 łokci barchanu. J C. W. Arcyksiężna Izabella 12 kaftaniczków wełnianych. Op. hr. Tarnowska na pierniczki złr. 1, i na obiady sobotnie zł. 20. N dla dzieci złr. 5. P. Chmurzyński złr. 2. Ks Lubomirskie trzy ubrania i pierniki. N. dla dzieci na podwieczorek złr. 3. Op. hr. Tarnowska na obiady sobotnie złr. 30, 22 ubrań barchanowych, i na podwieczorek złr. 2. N. N. 3 koszulki. P. Czesław Rozmuski 3 ubrania stare i nowe złr. 25. Op. hr. Lasocka 12 par berlaczków. Hr. Wielopolska 11 kaftaniczków włóczkowych. Op. hr. Lasocka 9 koszulek, 6 sukienek bar. P. Döning paczkę bakalijów. P. Pöllmann ciastka dla dzieci. N. na ubranie drzewka złr. 2. PP. Pallavicini 6 ubrań zupełnych dla chłopczyków i drzewko z przyborami i łakociami.

Ochrona III. św. Józefa.

P. Dr. Janikowski na potrzeby dla dzieci złr. 5, na podwieczorek obwarzanków 60, pierników paczek 3, pończoszek par 7, mytynków par 7, szalików 7, chustek ciepłych 3, koszulkę i sukienek 2. Op. Helclowa strucli 16, butelek wina 4. Op. Szlachtowska ubranie całe dla dziecka. Op. gł. hr. Małachowska na podwieczorek dla dzieci złr. 1, koszulkę i sukienek 2. Op. gł. hr. Małachowska na podwieczorek złr. 1. Op. gł. hr. Małachowska na podwieczorek złr. 1. P. Doening na podwieczorek złr. 1. P. Kucharska na podwieczorek złr. 2. Op. Rutkowska na potrzeby dla dzieci złr. 1.50. Op. gł. hr. Małachowska na podwieczorek złr. 1. Op. Rutkowska na podwieczorek złr. 1. P. Rutkowski jabłek i orzechów koszyk 1. P. Doening bakalij paczek 1. Op. Szlachtowska ubranie całe

dla dziewcząt 1. Op. hr. Lasocka sukienek dla dziewcząt 6, koszulek 9. P. Janikowska starzyzny dla dzieci. Op. gł hr. Małachowska na trzewiczki dla dzieci 10 złr. P. P. sukienek 5, koszulek 4, ubrań całych dla dziewcząt 3, szalików dla dziewcząt 12, piłeczek dla chłopców 12.

Ochrona IV. św. Elżbiety.

Op. gł. hr. Małachowska 1 paczkę pierników. Dr. Szewczyk na podwieczorek dla dzieci złr. 2. P. Orpiszewska 2 koszule, 2 sukienki, 12 spódniczek. Hr. Potulickie na podwieczorek dla dzieci złr. 2. Op. hr. Lasocka 14 fartuszków. Ks. Wizytator na ubranie dla dzieci złr. 6. Op. Rutkowska na podwieczorek dla dzieci złr. 1.50. Op. Łuszczkiewicz do skarbonki w Ochronie złr. 1. Op. gł. hr. Małachowska na trzewiczki dla dzieci złr. 10, i 2 paczki pierników. Op. Rutkowska na drzewko dla dzieci złr. 5. P. Breza od siebie i innych osób: 18 ubrań dla chłopców, 21 ubrań dla dziewcząt. N. 13 fartuszków. P. Szlezigerowa sztukę barchanu na sukienki.

VIII.

WYKAZ KASOWY Z ROKU 1880.

PRZYCHÓD	zła.	cent.
Składki stałe roczne	485	—
Dary jednorazowe	1565	75
Zasiłek z fund. kraj. i od miasta .	1050	—
Ze sprzedaży daru	60	—
Procenta od fund. lokowanych . .	1197	50
Procenta od papierów publ. . . .	1159	58
Opłata od dzieci	138	20
Pozostałość kasowa z r. 1879 . . .	461	25
	6120	28
Fundusz ś. p. Piotra Moszyńskiego .	400	—
Suma przychodu w kasie	10120	28
Suma rozchodu w kasie	9647	90
Pozostałość kasowa na r. 1881 . .	472	38

ROZCHÓD	zła.	cent.
Pensye i zasługi	1757	—
Żywność	1674	29
Opał	488	—
Utrzymywanie domów, sprawunki, procenta od pożyczek i dług hip.	746	77
Opłaty skarbowe, stęple	252	38
Druk sprawozdania	34	61
Najem lokalu, asekuracye i podatki	194	85
Spłata długu	500	
	5647	90
Umieszczono tymczasem w kasie Oszczędności	4000	—
	9647	90

IX.

Porównanie kosztu utrzymania pojedyńczych Ochron.

	Ochrona I.		Ochrona II.		Ochrona III.		Ochrona IV.		Ogółem	
	zła.	ct.	zła.	ct.	zła.	ct.	zła.	ct.	zła.	ct.
Pensye i zasługi	432	—	227	—	427	—	436	—	1522	—
Żywność	445	34	386	19	406	16	436	60	1674	29
Opał	120	—	120	—	128	—	120	—	488	—
Utrzymanie budynków i sprawunki	146	40	—	—	185	07	415	30	746	77
Najem lokalu, asekuracye podatki	9	29	150	—	13	46	22	10	194	85
Razem	1153	03	883	19	1159	69	1430	—	4625	91

Dodając wydatki Ogólne:		zła.	ct.
	Utrzymanie kasy i serwitor	115	—
	Emerytura p. Łysakowskiéj	120	—
	Procenta, druki, koszta	286	99
	Spłata długu	500	—
	Zgodnie z rozchodem ogólnym . .	5647	90